

THE DARK SIDE OF THE MOONS

roman

LUK GYBELS

THE DARK SIDE OF THE MOONS

roman

Copyright: Luk Gybels, Hasselt, 2017
Coverfoto en -ontwerp: Luk Gybels
ISBN: 9789402154696
Reacties: luk.gybels@gmail.com

© Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

“De hel, dat zijn de anderen.”

Jean-Paul Sartre

INHOUD

The Dark Side of the Moon 9

Niet voor een gat te vangen 71

Brief aan onszelf 89

Engel 93

Poesje 107

Pure cafeïne, drijvend in een wolkje olijfolie 117

'Pas op met paddenstoelen!' 121

Meer Bieke dan Bieke zelf 141

Ontsnapt 149

1. THE DARK SIDE OF THE MOON

‘Wat mankeert Steven tegenwoordig? Alsof die op een andere planeet vertoeft,’ mompelt David terwijl hij Gloria aanpoort, op het moment dat hun docent het lokaal verlaat.

‘En zo chagrijnig, als je hem wat durft vragen,’ fluistert zijn blonde medestudente hem toe.

‘In zijn wiek geschoten, hij lijkt wel *in zijn gat gebeten*. Heb jij dat gedaan - je zou wel willen, hé?’ stoot hij haar opnieuw aan, plagend, zijn van de felrode verf druipend penseel vervaarlijk rondzwaaiend.

‘Ach, hou toch op: hij is bijna vijftig, veel te oud voor me,’ antwoordt ze met lichte wrevel in haar stem. Ze is er zich niet bewust van dat intussen pretlichtjes gloeien in haar wazig wordende ogen.

Ondanks zijn middelbare leeftijd bezorgen zijn over de schouders vallende donkergrijze wilde haren, dat drie-dagenbaardje en die helblauwe ogen, docent Steven Moons een opmerkelijk jongere look. Mede door zijn status als befaamd kunstschilder ligt hij daardoor goed in de markt. Bij vrouwelijke studenten laat hij vitale organen sneller slaan, maar op de academie is hij, als docent én kunstenaar, ook populair onder de jongens. Doch de altijd behulpzame, vriendelijke en goedlachse man, die eerder introvert is van inborst, heeft na al die jaren vooral een stevige reputatie opgebouwd als vrouwenmagneet en bon vivant.

De Steven Moons die vandaag in het atelier tussen de schildersezels sluipt, is nog maar een schim van zichzelf. Een merkwaardige schaduw, ronddolend, alsof hij op zoek is naar zijn eigen zelfbeeld. Bijkomend opmerkelijk is die donkere zonnebril op de neus.

Dat ervaren natuurlijk ook zijn collega's, die hem na de lesuren opwachten voor de traditionele maandagborrel in de stamkroeg.

'Sorry maten,' murmelt Steven, die bij het buitenkomen een opvallend grote afstand houdt. 'Ik heb geen tijd, ik moest al in mijn atelier zijn.' Met het hoofd tussen de schouders gezakt, haast hij zich tussen de geparkeerde auto's, tot hij uit het gezicht verdwijnt.

'Als je het mij vraagt, is die een ontzettend ei aan het leggen,' grinnikt Danny, de man van het beeldhouwatelier, een kwartier later tegen Lars als ze zich aan de tapkast nestelen.

'Ik weet niet wat er is, maar zo herken ik hem niet,' mijmert Lars.

De docent kunstgeschiedenis had de avond voordien bij Steven nog flink aan de bourbon gezeten.

'Een groot project? Een belangrijke opdracht van een of andere overheid?' probeert Danny te vissen. 'Aan wat werkt Moons? Lars, jij mag het allicht niet verklappen?'

'Hij heeft er me in elk geval niets over gezegd. Ja, oké, hij zit wel met een project in zijn straat, een kleine opdracht. Maar voor de rest was me in zijn atelier niets ongewoon opgevallen. *The usual stuff*,' lacht Lars.

'Geordende chaos, of op zijn kop staande orde,' ginnegapt Danny, terwijl hij in de schuimkraag van zijn pint of Guinness het klavertje inspecteert.

Lars vertelt dat Steven de laatste tijd behalve met grote doeken en het *dagelijks brood* (zo noemt Steven cynisch de beeldhouwwerken die hij tussendoor in opdracht van overheden en verenigingen maakt) ook met andere disciplines aan het experimenteren was geslagen. Dat, naast al de schildersezels en die ontelbare half afgewerkte schilderijen, de vrije ruimte in zijn atelier benepen was door een lasinstallatie, grote blokken harde, blauwgrijze kalksteen, ook wel arduin genoemd, en videoapparatuur.

Danny, die er sporadisch over de vloer komt, merkt op dat die apparatuur en al die blokken er een jaar geleden niet stonden. Steven had het toen nog niet in zijn hoofd gehaald om andere, hem niet vertrouwd zijnde kunstdisciplines te gaan verkennen.

‘Wat er ook van is, het was leuk gisteren,’ benadrukt Lars. ‘Aan zijn grote werktafel, tussen die berg schetsen en aantekeningen, had hij met veel moeite nog een plekje vrij gevonden voor de fles bourbon.’

Beide mannen lachen.

‘Steven had nog een plaat van Pink Floyd op de kop kunnen tikken, goeie muziek, hun beste, uh... Ik kan niet op de titel komen: de plaat voerde jarenlang de charts in Amerika aan, het is op dat van Michael Jackson na, het bestverkochte album aller tijden. Danny, dat moet je toch weten, help eens!’

‘The Wall!’

‘Neenee, niet The Wall. Ouder. Uit de jaren zeventig.’

‘The Dark Side of the Moon?’

‘Jà, die! Het was heerlijk om na al die jaren die muziek nog eens te horen.’

‘En daar is Steven dan blijkbaar niet weggeraakt.’

‘Sorry, maar ik kan niet volgen.’

‘Op *die* Dark Side of the Moon!’

‘Ha, zo bedoel je - haha!’

‘Hij zal die fles bourbon toch wel niet soldaat gemaakt hebben?’

‘Ach jongen, die fles was al leeg toen ik vertrok, we zaten al aan de tweede. Je kent ons toch.’

‘Nu wordt een en ander wél duidelijk,’ schampert Danny.

‘Hoe bedoel je?’ vraagt Lars, het hoofd schuin, de wenkbrauwen gefronst.

‘Die zonnebril waarmee hij rondliep: ik dacht al dat jullie een partijtje geworsteld hadden.’

‘Dat hebben we ook.’

Danny gaapt hem aan, vol ongeloof.

‘We hebben samen een behoorlijke tijd zitten worstelen,’ en Lars neemt gauw een slok van zijn glas. ‘Met een zwaar eiken meubel. Een log ding waar we een poos zoet mee waren om het te demonteren. Een kast die ik zaterdag ga helpen verhuizen. Naar Brussel.’

Nadat hij, die avond voordien, Lars in een goede bui uitgeleide had gedaan - het liep inmiddels al tegen middernacht - was Steven fluitend weer zijn atelier binnengelopen. Hij begon te snuffelen in het stapeltje cd's waarin hij vroeger die avond het exemplaar van Pink Floyd had ontdekt. Een originele, zoals ook die van Queen en Nirvana. De meeste compact discs waren eigenhandig opgenomen, met een karige aanduiding van artiest en/of titel van de plaat, doorgaans in onleesbaar handschrift. Het werk van een sloddervos. Zo typisch, had hij nog gedacht. Sommige schijfjes weigerden dienst op zijn stereoketen. Het bleken dvd's te zijn.

Na een eerste glimp had hij beduusd de stoptoets van de afstandsbediening ingedruwd. Verbijsterd, en terwijl het koude zweet op zijn voorhoofd parelde, had hij gehoopt dat die knop ook een einde maakte aan zijn hallucinatie. Dat, als hij weer op Play toetste, zich heel andere beelden voor zijn netvlies zouden ontvouwen.

Normale beelden.

Diep in gedachten verzonken, met het glas bourbon in zijn handen, zat hij aan zijn werktafel, voor een opengeslagen schetsboek. Voor de zoveelste keer trok hij geërgerd aan zijn sigaret. Legde die dan te dampen op een plekje dat hij vrij had gemaakt in de uitpuilende asbak. Hij nam een fijn potlood en zette de punt op het papier.

“Is dat wat ik zie dat wat ik dénk te zien? Denk ik nu dingen te zien die er niet zijn of zie ik dingen die niet te bedenken zijn? Mijn dronken hoofd, mijn veel te kleine hart, ze worden doorkliefd door een wirwar aan indrukken, prikkels en gevoelens. Als een spartelende massa kois, kriskras door, langs, over, onder en tegen elkaar zwemmend in een veel te klein vijvertje. Het is tegen één uur 's nachts, in feite slaaptijd, straks, over enkele uren heb ik schildersatelier op de academie. Maar het enige wat me rest, en waar ik niet in slaag maar wat me rust zou kunnen brengen, is gedachten ordenen. Gedachten ruimen. Gedachten, als puin na een allesverwoestende aardbeving.”

Na nog wat zinnen te hebben gekrabbeld, gooide hij het potlood neer. Hij greep naar zijn pakje sigaretten, friemelde er snel nog een van de laatste exemplaren uit. De rook vol voor zich uitblazend, zat hij in het ijle te staren. Ik moet hier weg, voelde én dacht hij. Al is het maar voor even. Want hier word ik gek, in mijn wereld, de wereld die me plots opgedrongen werd en die almaar doller draait, richting afgrond.

Hij stond op en greep zijn jas. Zocht even naar zijn sleutels en vertrok dan naar The Twins, zijn nachtkroeg.

"Ik leef in een compleet surrealistische wereld. Mijn atelier hangt vol met dergelijke doeken. Ik denk zo. Ben zo. Denk ik.

Ik adem het uit, in ál mijn genen.

Twee kunstwerken van vlees en bloed. Op doek. Op laken.

Elkaar verslindend, met huid en haar.

Gulzige slompartijen aan lichaamsopeningen. Geslurp en gesmak.

Uitstulpingen die in hapdolle monden verdwijnen, opgezogen met een gretigheid - als zullen ze elkaar letterlijk opvreten.

De dierlijke passie, spattend als dikke verflokkers. Alsof ze in elkaar willen verdwijnen, oplossen. Lust voor hen, last voor anderen.

De manier waarop ze elkaar de loef proberen af te steken: een ongeremde, alles verterende hartstocht, nooit vertoond.

Kan dit wel? Is dit het eindpunt van mijn oeuvre? Moet ik er een punt achter zetten?

Achter alles??

Als dit me al van mijn voetstuk haalt, huiver over mijn lijf jaagt, waar blijf ik dan met mijn faam als progressief kunstenaar, de linkse jongen met het open vizier? Hoe zwak ben ik? Zijn we?

Wat met de vader in me?

Of heeft de nieuwe kuisheid, die zich vanuit het oosten hoofddoek fladderend aandient, dan toch reden van bestaan? Houdt het ons van de totale ondergang?

Moet ik het zò zien?

Is dat de conclusie van de brief die we nu aan onszelf zitten te schrijven? De brief aan mij, als kunstenaar, en de brief, aan de vader in me?"

"Na wat ik in die zo korte tijdspanne allemaal heb moeten ervaren, weet ik zelfs niet meer waar mijn hoofd staat. Waar ik zelf sta, of dien te staan. Ik, die er zo om bekend sta resoluut knopen door te hakken, lig nu zelf in de knoop - klaar om doorgemaakt te worden."

Zal hij Jeroen Bosch naar de kroon steken, of hoe moet ik dit interpreteren? Wat is hij in hemelsnaam aan het doen? Dat ene allesomvattende project, waar Danny gisteren nog op zinspeelde? Met gefronste wenkbrauwen herleest Lars de zinnen

die Steven in dat uitwaaiende handschrift van hem neergekwakt had. Hij neemt de linkerhoek van het blad tussen duim en wijsvinger. Op het moment dat hij in het opengeslagen schetsboek wil terugbladeren, vangt hij achter zijn rug gekreun en gezocht op. Het is zijn vriend, die het atelier binnenstapt, met een gezicht dat bol staat van verbazing als hij Lars aan de tafel ziet zitten. Verbazing waar niet veel vreugde van afstraalt.

‘Lars, jij hier?’ krast Steven.

Lars schrikt, zijn vriend ziet er niet uit: halfdrie ‘s middags, en de ruwe borstbehaving pulkend uit de kamerjas die hij op dit tijdstip nog altijd draagt. Maar het is het gezicht van Steven dat Lars met open mond aanstaart. Een gezicht dat de sporen draagt van een bloeduitstorting. Rond zijn linkeroog. Een melange van blauw, zwart, paars, geel, groen... Dat het er niet goed uitziet, is het minste wat Lars zich kan bedenken.

‘Goedemiddag Steven, ik kom kijken hoe het met jou is, ik hoorde vanmorgen dat jij je voor de rest van de week ziek hebt gemeld. Steven, wat scheelt er, gaat het je een beetje?’

Het licht knikje dat hij met zijn hoofd naar het linkeroog van Steven geeft, mist effect aangezien Steven precies op dat moment zijn hoofd buigt.

Steven schuift mee aan tafel. Bruusk trekt hij het schetsboek naar zich toe. Duidelijk geïrriteerd slaat hij het in één klap dicht.

‘Steven, ça va?’

Niets om je ongerust over te maken,’ klinkt het schor. ‘Beetje grieperig.’

‘Grieperig?’ Het ongeloof druipt zo van de stem van Lars.

‘Nee. Enfin. Uh, ja, een beetje,’ kucht Steven. ‘Een beetje te veel hooi op mijn vork de laatste tijd. Een paar dagen en ik sta opnieuw op de rails.’

‘Ah oké, dat is geruststellend nieuws,’ zegt Lars, die zijn blik laat glijden over de lege drankflessen die sinds zondagavond de chaos op de werktafel nog vergroot hebben. Maar wat gedraagt hij zich vreemd, denkt Lars. Opnieuw zo een periode waarin hij zonder remmingen in de drank vliegt. Een vrouwenkwestie, andermaal? Jézus, toch weer niet met een van zijn studentes?

‘En dat oog van je?’ durft Lars uiteindelijk toch te vragen.

'O, dat?' antwoordt Steven alsof het hem al helemaal ontgaan was. 'Niets om je druk over te maken.'

'Steven, heb jij gevochten?'

'Ik zeg het je, het is iets van niks. Tegen een deur gelopen. Of tegen een rek, een lat die in het atelier uitstak. Typisch mij, zeker?'

'Iets van niks? Jézus, voor hetzelfde geld was jij jouw oog op die manier kwijt geweest, man! Heb jij geluk gehad!' In het lazarus zijn overal tegenaan struikelend, en je er achteraf niets meer van herinneren: Lars kan er zich wel wat bij voorstellen. Maar toch: aan de manier waarop Steven op zijn woorden reageerde, merkt Lars dat het helemaal niets met een rek of een deur te maken had. Als Steven ergens belabberd in is, dan wel in het vakkundig liegen.

'Steven, en dat weet je: als er iets is, kun je bij mij altijd je hart luchten. In alle vertrouwen, zoals steeds, oké?'

'Ach,' zegt Steven, in de zakken van zijn kamerjas onstuimig naar zijn pakje sigaretten tastend. 'Weet je, Lars, de wereld maakt me droefgeestig. Ik weet het niet meer.'

Een depressie, zoals ik dacht, concludeert Lars. De Steven van nu, en die van gisteren, contrasteerde hard met de levenslust die hij hier zondagavond nog uitstraalde.

'Ik weet ook niet wat er zondagavond precies gebeurd is,' zucht Steven. 'Ja, dat ik me hier opgesloten voelde, lucht nodig had. Ik ben nog iets gaan drinken.'

'En in dat café is er discussie geweest, is... het gebeurd?' Lars wijst even naar het gehavende oog van Steven.

Steven knikt kort.

'Ging het over een vrouw?'

'Al zijn er volledige flarden die ik me niet kan herinneren, maar daar had het niets mee te maken.'

'Wat maakte dan dat er gevochten werd? Kijk Steven, je kent me, je weet dat het tussen ons blijft. Als je met iets zit, en je kan dat aan iemand kwijt, zal je je meteen al een heel stuk beter voelen.'

Steven vraagt of zijn vriend ook een kop koffie lust. Hij sloft weg en keert even later terug met een koffiekkan in de rechter, en

de oren van twee koppen rond de vingers van zijn linkerhand. Lars wil zijn koffie zwart. Hij bedankt voor de wodka die Steven wel én in ruime mate in zijn eigen exemplaar bijgiet.

‘Pure cafeïne, drijvend in een wolkje wodka,’ zegt Steven. En dat zoiets een mens op zulke momenten wel deugd kan doen.

Steven begint te vertellen. Over dat de wereld, zoals die zich buiten zijn atelier ontwikkelt en hij dag na dag met verwonderde maar vooral met steeds zwaarder wordende ogen aanschouwt. Een wereld die er elke dag met rassen schreden op vooruitgaat, op het vlak van nieuwe technologie, maar geestelijk langzamerhand ten ondergaat.

Lars weet dat Steven er vaak mee in zijn hoofd zit, hoe dikwijls hadden ze er al gesprekken over gevoerd?

‘Weet je dat ik me bij momenten een uitgestorven exemplaar voel van wat vroeger de *Linkse, Atheïstische, Vrijdenkende Rakker* werd genoemd? Is het omdat ik ouder word dat ik steeds minder begrijp van wat er gaande is in de wereld? Ben ik een zeurende oude zak geworden die zich ook nog eens meer en meer onbegrepen voelt?’

‘Jij een oude zak? Komaan Steven! Zeiden ze dat dan over jou, in die kroeg?’

‘Ik kreeg het woord *racist* in mijn gezicht gespuwd. Ik vroeg me af wat de richting die onze samenleving uitgaat, in hemelsnaam met racisme te maken had. Lars, je kent me, als er al iemand openstaat voor andere culturen, ben ik het toch wel. Niemand aan die toog kon zeggen dat er onder hun vrienden talloze anders *gekleurden* zaten. Die mensen vormen een verrijking, voor mijn werk, maar op de allereerste plaats voor de hele samenleving. En Lars, ik ben er zo goed als zeker van dat niemand van die heftige wereldverbeteraars ooit met een Turkse of Marokkaanse vrouw naar bed is geweest, daar waar ik met die handen van jou erbij nog vingers te kort kom om de multiculturele ontmoetingen in het onschuldige wit van mijn lakens geteld te krijgen.’

Weer zo een zware macho-uitspraak van hem, waar hij zichzelf niet van bewust is, denkt Lars. In wezen blijf Steven, in veel van zijn uitlatingen en zijn manier van doen, een klein kind.

Verwonderd, geen kwaad in zich dragend. Maar hij kende Steven intussen al lang genoeg om te weten dat niet iedereen opgezet was met zijn commentaren. Aanmerkingen die nogal eens cynisch of erg persoonlijk konden zijn, en vaak provokeerden.

‘Een opmerking die wel de nodige reactie losmaakte, kan ik me voorstellen,’ probeert Steven voorzichtig.

‘Die overweging hield ik uiteraard wijselijk voor mezelf, want behalve als opschepper riskeerde ik daarmee ook nog als *die hard* racist bestempeld te worden, omdat ik met dat type van vrouwen weleens het bed deel. Dan hadden ze weer gezegd dat ik op die vrouwen van vreemde origine neerkijk en dat ze in mijn ogen enkel maar goed zijn om te neuken. Ach, er zijn nu eenmaal mensen die elk element op een dusdanige manier kunnen boetseren zodat het in hun waarheid past. Zeker die rotzak van een skinhead.’

‘Je had het met een skinhead aan de stok?’ Dat zijn toch rechtse rakkers, denkt Lars. Een skinhead, precies van wie je verwacht dat die het racistische ideeëngoed aanhangt, die uitgerekend zijn linkse vriend verweet racistisch te zijn? Vreemd toch...

‘Lars, we hebben het er al eens over gehad dat het kleinzielig vendelzwaaiend volkje dat in naam van Vlaanderen *Eigen Volk Eerst* staat te tieren, de grootste verschrikking was die we ons lange tijd konden voorstellen. Waren die lui ooit aan de macht gekomen, had ik geen moment getwijfeld: Nederland is nog geen half uur rijden.’ Hij drinkt nog eens van zijn mok.

‘Maar wat er nu op de loer ligt, het monster dat kwispelend zijn beurt afwacht om ons het kunstenaarschap en het mens zijn onmogelijk te maken, is andere koek. Als die dreiging binnenkort, na allicht nog geen handvol verkiezingen, democratisch de macht grijpt, hoe oud zijn we dan? De enige vluchtweg is dan de grote plas over.’

Nieuw is het niet voor Lars, het doemdenken dat Steven op dat vlak tentoonspreidt. Intussen blijft nog altijd onduidelijk hoe zijn vriend nu uiteindelijk aan dat blauwe oog was gekomen.

‘Was je in discussie met een moslim, die je zienswijze niet pikte?’